

Hovedresultatet av dette forsøk kan sammenfattes i følgende:

1. 1 lass husdyrgjødsel har i 6 aar git 116 kg. tørt høi eller grønfør i gjennemsnit for alle gjødslinger. 5 lass pr. maal gav 167 kg. pr. lass og 20 lass gav 82 kg. Husdyrgjødselen synes at ha virket væsentlig ved sit indhold av næringsstoffer.
2. Sammen med aarlig kvælstofgjødsel har 100 kg. kainit + 100 kg. thomasfosfat i 6 aar git omtrent like stor avling som 20 lass husdyrgjødsel, idet avlingen var henholdsvis 1932 og 2085 kg.
3. Den lønsomste grundgjødsling var 100 kg thomasfosfat + 100 kg. kainit + 5 lass husdyrgjødsel pr. maal. Tilskud av 1 lass husdyrgjødsel til samme mængde mineralgjødsel har ogsaa lønnet sig, men ikke saa godt som 5 lass.
4. Aarlig vedlikeholdsgjødsling med ca. 20 kg. superfosfat + 20 kg. kaligjødsling 37 % har lønnet sig meget godt, idet meravlingen var 1771 kg. pr. maal i 5 aar paa de ruter som hadde faat fuld gjødsling anlægsaaret. Nævnte gjødsling koster efter nuværende priser 50 kr. eller kr. 10,00 pr. aar og maal. Meravlingens værdi efter 10 ore pr. kg. er kr. 177,10 eller kr. 127,00 mer end gjødselens kostende for alle 5 aar eller kr. 25,42 aarlig. Regnes med de nuværende maksimalpriser paa høi, blir det aarlige overskud kr. 78,55 pr. maal.

BRÆNDELSPØRSMÅLET NU.

DA brændelseskrisen kom var det nærmest som et brev med posten, ingen ante noget herom, da man 1. januar 1917 aapnet sin avis.

Alle har vi gjennomlevet brændelsesnøden og vet at nær sagt himmel og jord blev sat i bevægelse for at øke den indenlandske brændselsproduktion. Soldater utkommandertes til vedhugst og torvskur, selv landbruket blev tilsidesat for at skaffe brændsel for enhver pris. Myrselskapet bad om 100 000 kr. for at øke brændtorvproduktionen og fik pengene. Det skal ogsaa erkjendes, at der blev tilveiebragt meget brændsel.

I løpet av vaaren og sommeren 1918 ophørte imidlertid brændselsnøden likesaa uventet som den var kommet, idet ententen som bekjendt overtok en stor del av den norske handelsflaate for at benytte den til sin krigsforsyning, og som erstatning herfor fik Norge brændsel levert like ind av stuedøren. Den ene skuteladning med kul kom fra Storbritannien efter den anden, fragtet gjennom faresonen av britiske handelskibe eskortert av ententens krigsskibe. Snart blev der saa meget kul i Norge, at statsbanerne fik nok for et helt aar, og høsten 1918 var landets kulbeholdning omtr. som i normale tider.

Ved siden herav var der jo skaffet tilveie en masse ved hugget i 1917, men først transportert frem i 1918.

Der var ogsaa sommeren 1918 rundt om i landet producert omkring 88 000 tons maskintorv, altsaa stiktorv ikke medregnet, til en samlet værdi av omkr. 6 mill. kroner. Denne blev der ikke megen avsætning for, saa at brændtorvanlæggene fremdeles ligger med store beholdninger til flere mill. kroners værdi, hvortil kjøper ikke kan skaffes. Paa grund av de høie arbeidslønninger er denne torv blit dyrere end paaregnet, og paa grund av den regnfulde sommer blev en stor del av produktionen utilstrækkelig tør som salgsvare, hvorfor torvfabrikkerne har lidt store tap.

En del av overskudsbeholdningerne er solgt til Sverige, saa at Norge nu er blit et brændselseksporterende land.

Vinteren 1918—1919 var Norge det eneste land i Europa som ikke hadde brændselnsød, England ikke undtat. I England har man forleden vinter hat en meget streng brændselrationering. Reisende kan berette, at det var forbudt at lægge i ovnen paa hotelværelserne, at gaterne laa i mørke, fordi belysningen var indskrænket, og at til husbruk fik man ikke paa langt nær saa meget kul som man trængte.

En engelsk sakkynndig har meddelt, at man i England forutser endnu større indskrænkninger. Man mener at tilgangen paa stenkul vil bli liten og at priserne vil vedbli at være høie. Det paastaas at vinteren 1919—1920 vil bli den vanskeligste man endnu har oplevet paa brændselmarkedet.

Den britiske indenrikspolitik gaar som bekjendt ut paa for enhver pris nu at undgaa bolsjevismen. Derfor har den britiske regering imøtekommet grubearbeidernes krav, kulgruberne skal nationaliseres, arbeidslønnen økes og arbeidstiden d. v. s. arbeidsydelsen nedsættes. Dette vil ha tilfølge dyrere kul og mindre kul.

At Amerika ved siden av at være verdens matforsyner ogsaa skulde kunne bli verdens brændselsforsyner er litet sandsynlig, for ogsaa Amerika har og vil faa arbeidervanskeligheter.

I vort naboland Danmark er brændselssituationen nu vanskelig og i et komuniké fra det danske indenrikministerium av 24. april d. a. uttales at importen av utenlandsk brændsel langt fra dækker forbruket, hvorfor der opfordres til den yderste sparsommelighet, og at det vil være uforsvarlig at foreta lempelser i de indskrænkninger som er diktert av hensyn til brændselsforsyningen.

»Politikens« redaktion tilføier, at desværre har man ikke mindst i Kjøbenhavn været altfor tilbøielig til at hengi sig til en optimisme, som ikke er begrundet i de virkelige forhold.

Den følgende dag uttalte det danske industriraaads formand, ing. *Alex. Foss*, i sin store tale paa Kjøbenhavn raadhus, at indtræder der ikke en væsentlig bedring i kulforsyningen, saa vil Danmarks stilling i løpet av 1919 bli vanskeligere end under selve krigen. Hertil kommer

at forventningen om at freden skulde formindske de høit opskrudde kulpriser hittil er blit en skuffelse.

Vistnok er en væsentlig aarsak til Danmarks daarlige brændselsforsyning for tiden at tilførslerne fra Tyskland nu er stanset, men det maa indrømmes, at hele verden nu lider av kulhungere, hvorfor man i tide bør forberede sig paa at forhindre at der blir en ny brændselskrise.

I Danmark tilvirkedes i aaret 1918 i det hele 2,25 mill. tons maskintorv og stiktorv til en samlet værdi av 55 mill. kroner, og man forbereder sig paa at producere mest mulig brændtorv sommeren 1919.

I Norge, hvor der i brændtorvfabrikker nu er nedlagt vel 12 mill. kroner i anlægskapital, og hvor der i aaret 1918 tilvirkedes 88 000 tons maskintorv til en værdi av 6 mill. kroner, har man forberedt sig paa i stor utstrækning at indstille torvdriften iaar, for i Norge er der ingen brændselsnød. Der blir heller ingen brændselskrise, før den kommer som et brev med posten.

KURSUS I MYRDRYKNING OG PLANTEKULTUR.

MYRKURSUS for landbruksfunktionærer avholdes av Det Norske Myrselskap paa Mære landbruksskole fra 14. til 19. juli d. a.

Formiddagene anvendes til foredrag av specialister og eftermiddagene til omvisninger særlig ved Myrselskapets forsøksstation og til utflugter. Kurset avsluttes med omvisning ved Statens forsøksgaard Vold i Strinda 20. juli.

Deltagerne faar frit ophold under kurset, men sengklær maa medbringes.

Reisestipendier forutsættes git av vedkommende landbruksselskap eller av Landbruksdepartementet.

Indmelding til kurset maa være indkommet til *Det Norske Myrselskaps Forsøksstation*, Mære, inden 22. juni d. a.
